

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน มีจุดประสงค์เพื่อทราบว่าประชาชนในเขตป่าสงวน มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับใด และมีทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างไร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และทัศนคติของประชาชน เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน โดยใช้แนวความคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นกรอบความคิด และใช้เพื่อตั้งสมมติฐานในการวิจัย ผลจากการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน
- 4.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ในเขตป่าสงวน
- 4.3 อภิปรายผลการวิจัย

4.1 ความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

4.1.1 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

จากการศึกษาเรื่องความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนโดยสร้างข้อคำถาม ซึ่งมีประเด็นเนื้อหาเรื่องความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน เพื่อทดสอบว่าประชาชนทั่วไปจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับใด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 68.0 มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 23.0 มีความรู้ในระดับต่ำ และร้อยละ 9.0 มีความรู้ระดับสูง คะแนนเฉลี่ยของความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 11.280 ซึ่งเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนในเขตป่าสงวนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาปรากฏดังใน

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
ในเขตป่าสงวน

ระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	46	23.0
ระดับปานกลาง	136	68.0
ระดับสูง	18	9.0
รวม	200	100
$\bar{X} = 11.280$ S.D = 2.511		

4.1.2 ทักษะของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

การศึกษาทักษะของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.0 มีทักษะดีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และร้อยละ 18.0 มีทักษะเป็นกลาง และร้อยละ 9.0 มีทักษะไม่ดีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ คะแนนเฉลี่ยทักษะของประชาชนเท่ากับ 56.690 แสดงว่าประชาชนมีทักษะที่ดีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ เห็นคุณค่า ความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน ผลการศึกษาปรากฏดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับของทักษะเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
ในเขตป่าสงวน

ระดับทักษะเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดี	18	9.0
ปานกลาง	36	18.0
ดี	146	73.0

4.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ และทัศนคติของประชาชน เกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติของประชาชนกับตัวแปรต่าง ๆ ที่
ใช้ในการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square

4.2.1 ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ กับความรู้เกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้และการทดสอบสมมติฐาน

1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนใน
เขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนเพศชายและเพศหญิง กับระดับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า เพศหญิง มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ในระดับ
ปานกลางมากที่สุด รองลงมา คือเพศชาย กล่าวคือ ร้อยละ 71.7 และ 66.7 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว
พบว่าตัวแปรเพศกับตัวแปรความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ
0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรเพศกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
ในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	เพศ	
	ชาย	หญิง
ต่ำ	25.2	17.0
	(37)	(9)
ปานกลาง	66.7	71.7
	(98)	(38)
สูง	8.2	11.3
	(12)	(6)

2) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มอายุ 14 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46-60 ปี กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง ประชาชนกลุ่มอายุ 46-60 ปี มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง มากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มอายุระหว่าง 14 - 30 ปี และ กลุ่มอายุระหว่าง 31-45 ปี กล่าวคือ ร้อยละ 69.2 68.7 และ 66.7 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่าตัวแปรอายุกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรอายุกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	อายุ		
	14-30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี
ต่ำ	22.4 (15)	23.5 (19)	23.1 (12)
ปานกลาง	68.7 (46)	66.7 (54)	69.2 (36)
สูง	9.0 (6)	9.9 (8)	7.7 (4)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(67)	(81)	(52)
Chi-Square = 2.2350 D.F. = 4 Significance = 0.99420			

3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาชั้น ป.1 - ป.5 และ กลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาชั้น ม. 1 - ม. 6 และสูงกว่า กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มการศึกษาระดับชั้น ม. 1 - ม. 6 และสูงกว่า มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลางมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มการศึกษาระดับชั้น ป. 1 - ป. 5 และกลุ่มไม่ได้รับการศึกษา กล่าวคือ ร้อยละ 78.7 67.3 และ 57.5 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่าตัวแปรระดับการศึกษากับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษากับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ระดับการศึกษา		
	ไม่ได้รับการศึกษา	ป.1 - ป.5	ม.1 - ม.6 และสูงกว่า
ต่ำ	37.5 (15)	20.4 (23)	17.0 (8)
ปานกลาง	57.5 (23)	67.3 (76)	78.7 (37)
สูง	5.0 (2)	12.4 (14)	4.3 (2)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(40)	(113)	(47)

4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัว กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มมีสถานภาพเป็นสมาชิกครอบครัว และมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่าประชาชนกลุ่มมีสถานภาพเป็นสมาชิกครอบครัว มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลางมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มหัวหน้าครอบครัว กล่าวคือ ร้อยละ 68.9 และ 67.6 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรสถานภาพทางครอบครัวกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรสถานภาพทางครอบครัวกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	สถานภาพในครอบครัว	
	หัวหน้าครอบครัว	สมาชิกครอบครัว
ต่ำ	24.5 (34)	19.7 (12)
ปานกลาง	67.6 (94)	68.9 (32)
สูง	7.9 (11)	11.5 (7)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(139)	(61)

Chi-Square = 1.02958

D.F. = 2

Significance = 0.59763

5) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มมีสถานภาพเป็นผู้นำ และ กลุ่มมีสถานภาพเป็นชาวบ้าน กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มมีสถานภาพเป็นชาวบ้าน มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลางมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มเป็นผู้นำ กล่าวคือ ร้อยละ 70.0 และ 60.0 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรสถานภาพทางสังคมกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรสถานภาพทางครอบครัวกับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	สถานภาพทางสังคม	
	ผู้นำ	ชาวบ้าน
ต่ำ	22.5 (9)	23.1 (37)
ปานกลาง	60.0 (24)	70.0 (112)
สูง	17.5 (7)	6.9 (11)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(40)	(160)
Chi-Square = 4.48991 D.F. = 2 Significance = 0.10593		

6) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม และ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม กับระดับ
ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับ
ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ
ร้อยละ 73.3 และ 67.6 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว
พบว่า ตัวแปรกลุ่มสมาชิก กับ ตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรกลุ่มสมาชิก กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร
ป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับระดับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	
	เป็นสมาชิกกลุ่ม	ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม
ต่ำ	26.7	22.7
	(4)	(42)
ปานกลาง	73.3	67.6
	(11)	(125)
สูง	0.0	9.7
	(0)	(18)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(15)	(185)

Chi-Square = 1.62208

D.F. = 2

Significance = 0.44440

7) ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นในศาสนา กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีความยึดมั่นในศาสนามาก ปานกลาง และน้อย กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนามาน้อย มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนามาก และประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนาปานกลาง กล่าวคือ ร้อยละ 71.4 66.7 และ 65.2 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรความยึดมั่นในศาสนา กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรความยึดมั่นในศาสนา กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นในศาสนากับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ความยึดมั่นในศาสนา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ต่ำ	29.2 (19)	21.7 (20)	22.6 (7)
ปานกลาง	66.7 (60)	65.2 (60)	71.4 (16)
สูง	4.2 (5)	13.0 (12)	6.0 (1)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(84)	(92)	(24)
Chi-Square = 3.88309 D.F = 4 Significance = 0.42206			

8) ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศลำนี้นั้นมาก ปานกลาง และน้อย กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศลำนี้นั้นมาก มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศลำนี้นั้นปานกลาง และประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศลำนี้น้อย กล่าวคือ ร้อยละ 80.0 67.2 และ 44.4 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ต่ำ	11.1 (5)	22.6 (31)	55.6 (10)
ปานกลาง	80.0 (36)	67.2 (92)	44.4 (8)
สูง	8.9 (4)	10.2 (14)	0.0 (0)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(45)	(137)	(18)
Chi-Square = 15.35125 D.F. = 4 Significance = 0.00403			

9) ความสัมพันธ์ระหว่างการนิยามความสำคัญทรัพยากร กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่เห็นความสำคัญ และ ไม่เห็นความสำคัญ กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่เห็นความสำคัญ มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนกลุ่มที่ไม่เห็นความสำคัญ กล่าวคือ ร้อยละ 71.4 และ 66.9 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรนิยามความสำคัญทรัพยากร กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรนิยามความสำคัญทรัพยากร กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิยามความสำคัญทรัพยากรกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การนิยามความสำคัญทรัพยากร	
	เห็นความสำคัญ	ไม่เห็นความสำคัญ
ต่ำ	24.5 (12)	22.5 (34)
ปานกลาง	71.4 (35)	66.9 (101)
สูง	4.1 (2)	10.6 (16)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(49)	(151)

Chi-Square = 1.91923

D.F. = 2

Significance = 0.38304

10) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
ในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ และตั้งแต่ 1,500,000 กีบขึ้นไป กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,500,000 กีบขึ้นไป มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ กล่าวคือ ร้อยละ 70.1 และ 65.6 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว พบว่า ตัวแปรรายได้ กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรรายได้ กับ ตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
ในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	รายได้	
	ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ (ต่ำกว่า 400 ดอลลาร์)	1,500,000 กีบขึ้นไป (400 ดอลลาร์ขึ้นไป)
ต่ำ	24.7 (23)	21.5 (23)
ปานกลาง	65.6 (61)	70.1 (75)
สูง	9.7 (9)	8.4 (9)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(93)	(107)
Chi-Square = 0.46345 D.F. = 2 Significance = 0.79317		

11) ความสัมพันธ์ระหว่างการฟังเพลง กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของ
ประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีการฟังเพลงระดับสูง กลุ่มที่มีการฟังเพลง
ระดับกลาง และกลุ่มที่มีการฟังเพลงระดับต่ำ กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับ
ปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีการฟังเพลงระดับสูง มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนกลุ่มที่มีการฟังเพลงระดับต่ำ และ ประชาชนกลุ่มที่
มีการฟังเพลงระดับปานกลาง กล่าวคือ ร้อยละ 75.0 70.3 และ 65.3 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว
พบว่า ตัวแปรการฟังเพลง กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์
กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการฟังเพลง กับ ตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างการฟังเพลงกับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของ
ประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ระดับการฟังเพลง		
	สูง	กลาง	ต่ำ
ต่ำ	25.0 (2)	24.8 (25)	20.9 (19)
ปานกลาง	75.0 (6)	65.3 (66)	70.3 (64)
สูง	0.0 (0)	9.9 (10)	8.8 (8)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(8)	(101)	(91)
Chi-Square = 1.37711 D.F. = 4 Significance = 0.84816			

12) ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอบรมของครอบครัว กับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่ได้รับการอบรมของครอบครัวเป็นประจำ
กลุ่มที่ได้รับการอบรมของครอบครัวนาน ๆ ครั้ง และ กลุ่มที่ไม่เคยได้รับการอบรมของครอบครัว
กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง ประชาชนกลุ่มที่ได้รับการอบรมของ
ครอบครัวเป็นประจำ มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ
ประชาชนกลุ่มที่ได้รับการอบรมของครอบครัวนาน ๆ ครั้ง และประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับการอบรม
ของครอบครัว กล่าวคือ ร้อยละ 70.2 68.3 และ 61.8 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว
พบว่า ตัวแปรการได้รับการอบรมของครอบครัว กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการได้รับการอบรมของครอบครัว
กับ ตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอบรมของครอบครัว กับระดับความรู้เกี่ยวกับ
ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การอบรมของครอบครัว		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
ต่ำ	21.4 (18)	25.6 (21)	20.6 (7)
ปานกลาง	70.2 (59)	68.3 (56)	61.8 (21)
สูง	8.3 (7)	6.1 (5)	17.6 (6)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(34)	(82)	(84)
Chi-Square = 4.31002 D.F. = 4 Significance = 0.36567			

13) ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ กลุ่มที่ได้รับข้อมูลข่าวสารนาน ๆ ครั้ง และกลุ่มที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ มีระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร และประชาชนกลุ่มที่ได้รับข้อมูลข่าวสารนาน ๆ ครั้ง กล่าวคือ ร้อยละ 80.0 67.4 และ 67.3 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับ ตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การได้รับข้อมูลข่าวสาร		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
ต่ำ	10.0 (1)	20.8 (21)	27.0 (24)
ปานกลาง	80.0 (8)	67.3 (68)	67.4 (60)
สูง	10.0 (1)	11.9 (12)	5.6 (5)
รวม (จำนวน)	100.0 (10)	100.0 (101)	100.0 (89)
Chi-Square = 3.35435 D.F. = 4 Significance = 0.42608			

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพียง 2 ตัวแปร คือปัจจัยทางด้านระดับการศึกษา และปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ พบว่าเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

4.2.1.1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน การศึกษาในครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมกรรม ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบด้วยค่า Chi-Square สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวได้ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1.1) อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 1.2) เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 1.3) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 1.4) สถานภาพในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ

ทรัพยากรป่าไม้

2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

- 2.1) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2.2) สถานภาพทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2.3) ความยึดมั่นในศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2.4) โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2.5) การนิยามความสำคัญของทรัพยากร ไม่มีความสัมพันธ์กับ

3) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

- 3.1) รายได้ครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 3.2) การพึ่งพิงป่าระดับครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ

ทรัพยากรป่าไม้

4) ปัจจัยด้านสังคมกรรม

- 4.1) การอบรมของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 4.2) การได้รับข้อมูลข่าวสารภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

4.2.2 ความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปร (Bivariate Relationship) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้และการทดสอบสมมติฐาน

1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนเพศชายและหญิง กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า เพศชาย มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดี มากที่สุด รองลงมาคือ เพศหญิง กล่าวคือ ร้อยละ 74.8 และ 67.9 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรเพศ กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรเพศ กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขต
ป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	เพศ	
	ชาย	หญิง
ไม่ดี	7.5 (11)	13.2 (7)
ปานกลาง	17.7 (26)	18.9 (10)
ดี	74.8 (110)	67.9 (36)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(147)	(53)
Chi-Square = 1.70305 D.F. = 2 Significance = 0.42676		

2) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุ 14 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีอายุ 14 - 30 ปี และประชาชนที่มีอายุ 31 - 45 ปี กล่าวคือ ร้อยละ 76.9 74.6 และ 66.1 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรอายุ กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรอายุ กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	อายุ		
	14-30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี
ไม่ดี	9.0 (6)	13.6 (11)	1.9 (1)
ปานกลาง	16.4 (11)	17.3 (14)	21.2 (11)
ดี	74.6 (50)	69.1 (56)	76.9 (40)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(67)	(81)	(52)
Chi-Square = 5.48510 D.F. = 4 Significance = 0.24104			

3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มได้รับการศึกษา ป. 1 - ป. 5 และ กลุ่มได้รับการศึกษา ม.1 - ม. 6 และสูงกว่า กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาช่วง ม. 1 - ม. 6 และสูงกว่า มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาช่วง ป. 1 - ป. 5 และ ประชาชนไม่ได้รับการศึกษา กล่าวคือ ร้อยละ 83.0 74.3 และ 57.5 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษา กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ระดับการศึกษา		
	ไม่ได้รับการศึกษา	ป.1 - ป.5	ม.1 - ม.6 และสูงกว่า
ไม่ดี	15.0 (6)	8.8 (10)	4.3 (2)
ปานกลาง	27.5 (11)	16.8 (19)	12.8 (6)
ดี	57.5 (23)	74.3 (84)	83.0 (39)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(40)	(113)	(47)
Chi-Square = 7.57280 D.F. = 4 Significance = 0.10854			

4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว และประชาชนที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกครอบครัว กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกครอบครัว มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว กล่าวคือ ร้อยละ 73.8 และ 72.7 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรสถานภาพทางครอบครัว กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรสถานภาพทางครอบครัว กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัว กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	สถานภาพในครอบครัว	
	หัวหน้าครอบครัว	สมาชิกครอบครัว
ไม่ดี	9.4 (13)	8.2 (5)
ปานกลาง	18.0 (25)	18.0 (11)
ดี	72.7 (101)	73.8 (45)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(139)	(61)

Chi-Square = 0.07012

D.F. = 2

Significance = 0.96555

5) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นผู้นำ และประชาชนที่มีสถานภาพเป็นชาวบ้าน กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพเป็นผู้นำ มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีสถานภาพเป็นชาวบ้าน กล่าวคือ ร้อยละ 75.0 และ 72.5 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรสถานภาพทางสังคม กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรสถานภาพทางสังคม กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	สถานภาพทางสังคม	
	ผู้นำ	ชาวบ้าน
ไม่ดี	5.0	10.0
	(2)	(16)
ปานกลาง	20.0	17.5
	(8)	(28)
ดี	75.0	72.5
	(30)	(116)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(40)	(160)

Chi-Square = 1.02740

D.F. = 2

Significance = 0.59828

6) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ ร้อยละ 73.5 และ 66.7 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรกลุ่มสมาชิก กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	
	เป็นสมาชิกกลุ่ม	ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม
ไม่ดี	13.3	8.6
	(2)	(16)
ปานกลาง	20.0	17.8
	(3)	(33)
ดี	66.7	73.5
	(10)	(136)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(15)	(185)

Chi-Square = 1.46348

D.F. = 2

Significance = 0.79315

7) ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นในศาสนากับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนา มาก ประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนาปานกลาง และประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนา น้อย กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนาปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนา มาก และประชาชนที่มีความยึดมั่นในศาสนา น้อย กล่าวคือ ร้อยละ 81.5 66.7 และ 65.5 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรความยึดมั่นในศาสนา กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรความยึดมั่นในศาสนา กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นในศาสนากับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ความยึดมั่นในศาสนา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ไม่ดี	12.5 (3)	7.6 (7)	9.5 (8)
ปานกลาง	20.8 (5)	10.9 (10)	25.0 (21)
ดี	66.7 (16)	81.5 (75)	65.5 (55)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(24)	(92)	(84)

Chi-Square = 7.24096

D.F. = 4

Significance = 0.12369

8) ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกมาก ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกปานกลาง และประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกน้อย กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกมาก มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดี มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกปานกลาง และ ประชาชนที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศสำนึกน้อย กล่าวคือ ร้อยละ 84.4 72.3 และ 50.0 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ไม่ดี	4.4 (2)	9.5 (13)	16.7 (3)
ปานกลาง	11.1 (5)	18.2 (25)	33.3 (6)
ดี	84.4 (38)	72.3 (99)	50.0 (9)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(45)	(137)	(18)
Chi-Square = 7.91350 D.F. = 4 Significance = 0.09497			

9) ความสัมพันธ์ระหว่างการนิยามความสำคัญของทรัพยากร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่เห็นความสำคัญของทรัพยากร และประชาชนที่ไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่เห็นความสำคัญของทรัพยากร มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนที่ไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากร กล่าวคือ ร้อยละ 80.1 และ 51.0 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรนิยามความสำคัญของทรัพยากร กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรนิยามความสำคัญของทรัพยากร กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิยามความสำคัญทรัพยากร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การนิยามความสำคัญทรัพยากร	
	สำคัญ	ไม่สำคัญ
ไม่ดี	4.0	24.5
	(6)	(12)
ปานกลาง	15.9	24.5
	(24)	(12)
ดี	80.1	51.0
	(121)	(25)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(151)	(49)

Chi-Square = 23.11567

D.F. = 2

Significance = 0.00001

10) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
ในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ และ ประชาชนที่มี
รายได้ตั้งแต่ 1,500,000 กีบขึ้นไป กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า
ประชาชนที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,500,000 กีบขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด
รองลงมาคือ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ กล่าวคือ ร้อยละ 77.6 และ 67.7
ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว
พบว่า ตัวแปรรายได้ กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรรายได้ กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความ
สัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
ในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	รายได้	
	ต่ำกว่า 1,500,000 กีบ	1,500,000 กีบขึ้นไป
ไม่ดี	12.9 (12)	5.6 (6)
ปานกลาง	19.4 (18)	16.8 (18)
ดี	67.7 (63)	77.6 (83)
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(93)	(107)
Chi-Square = 3.77824 D.F. = 2 Significance = 0.15120		

11) ความสัมพันธ์ระหว่างการพึงพิงป่า กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่มีการพึงพิงป่าสูง ประชาชนที่มีการพึงพิงป่าปานกลาง และ ประชาชนที่มีการพึงพิงป่าต่ำ กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่มีการพึงพิงป่าระดับต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนที่มีการพึงพิงป่าระดับกลาง และ ประชาชนที่มีการพึงพิงป่าระดับสูง กล่าวคือ ร้อยละ 74.7 72.3 และ 62.5 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้ว พบว่า ตัวแปรการพึงพิงป่า กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการพึงพิงป่า กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการพึงพิงป่า กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	ระดับการพึงพิงป่า		
	สูง	กลาง	ต่ำ
ไม่ดี	25.0 (2)	10.9 (11)	5.5 (5)
ปานกลาง	12.5 (1)	16.8 (17)	19.8 (18)
ดี	62.5 (5)	72.3 (73)	74.7 (68)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(8)	(101)	(91)
Chi-Square = 4.45580 D.F. = 4 Significance = 0.34782			

12) ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอบรมของครอบครัว กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่ได้รับการอบรมจากครอบครัวเป็นประจำ ประชาชนที่ได้รับการอบรมจากครอบครัวเป็นบางครั้ง และ ประชาชนที่ไม่เคยได้รับการอบรมจากครอบครัว กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยได้รับการอบรมจากครอบครัว มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ต่ำมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่ได้รับการอบรมจากครอบครัวเป็นบางครั้ง และ ประชาชนที่ได้รับการอบรมจากครอบครัวเป็นประจำ กล่าวคือ ร้อยละ 85.3 74.4 และ 66.7 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรการอบรมของครอบครัว กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการอบรมของครอบครัว กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมของครอบครัว กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การอบรมของครอบครัว		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
ไม่ดี	10.7	9.8	2.9
	(9)	(8)	(1)
ปานกลาง	22.6	15.9	11.8
	(19)	(13)	(4)
ดี	66.7	74.4	85.3
	(56)	(61)	(29)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(84)	(82)	(34)
Chi-Square = 4.84030 D.F. = 4 Significance = 0.30408			

13) ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การเปรียบเทียบประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นบางครั้ง และ ประชาชนที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับดี พบว่า ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ มีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร และ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นบางครั้ง กล่าวคือ ร้อยละ 80.0 74.2 และ 71.3 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วย Chi - Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปได้ว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กันดังปรากฏในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	การได้รับข้อมูลข่าวสาร		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
ไม่ดี	10.0 (1)	9.9 (10)	7.9 (7)
ปานกลาง	10.0 (1)	18.8 (19)	18.0 (16)
ดี	80.0 (8)	71.3 (72)	74.2 (66)
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(10)	(101)	(89)
Chi-Square = 0.74618 D.F. = 4 Significance = 0.94551			

4.2.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

การศึกษานี้ ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมกรณ์ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบด้วยค่า Chi-Square สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวได้ดังนี้คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1) อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2) เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 3) ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 4) สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

2. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

- 1) การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2) สถานภาพทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 3) ความยึดมั่นในศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 4) โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 5) การนิยามความสำคัญทรัพยากร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

- 1) รายได้ครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
- 2) การพึ่งพิงป่าระดับครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

4. ปัจจัยด้านสังคมกรณ์

- 1) การอบรมของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

4.3 อภิปรายผลการวิจัย

4.3.1 ผลการศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในเขตป่าสงวน แสดงให้เห็นว่าโดยทั่วไปแล้วประชาชนมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่เป็นที่น่ายินดี แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ และเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขอบเขตของหมู่บ้านของตนเองและขอบเขตทั่วประเทศทั่วสังคม การศึกษารุ่นนี้ก็ยังพบว่า ประชาชนมีทัศนคติกับทรัพยากรป่าไม้เขตป่าสงวน อยู่ในระดับที่ดีมาก ประชาชนเห็นความสำคัญของการนำไปใช้ประโยชน์ และการเข้ามีส่วนร่วมเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีพอสมควร ประชาชนมีทัศนคติพร้อมแล้วที่จะมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษา และนำไปใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน มีแนวโน้มและพฤติกรรมที่ถูกต้องที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชนในหมู่บ้านและสังคม พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบ และนโยบายของพรรคและรัฐบาล

ในด้านการวัดความรู้ นั้น ผู้วิจัยได้วัดความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ทั้งในระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ ความจำ และความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีพอสมควร แต่ยังขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎีแต่ยังขาดความรู้ในการปฏิบัติ เช่น การป้องกันไฟไหม้ป่า การสำรวจจัดสรรทรัพยากร การปลูกป่า ความจำเป็นต้องพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้เป็นประจำ ขาดเทคนิควิชาการในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีทุนและทรัพยากรมากพอที่จะฟื้นฟู ปลูกขยายทรัพยากรป่าไม้ เคยดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม มีแต่อาศัยตามธรรมชาติเท่านั้น จึงคงชีพอยู่ได้ถึงปัจจุบัน ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรป่าไม้ ว่ามีความหมายความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของคนเรา มีทรัพยากรป่าไม้ซึ่งทำให้สภาพแวดล้อมที่ดี อากาศสดใสน้ำไหลตลอดปี ชีวิตของคนเราก็ดูมีความสุข ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ หรือระบบนิเวศวิทยาเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ว่าถ้าทรัพยากรป่าไม้ดูมีความสุขทุกอย่างก็จะตามมา ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนด กฎระเบียบของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ แนวทางและนโยบายของรัฐบาลในการปกป้องรักษาฟื้นฟูป่าไม้และการหาแนวทางให้ประชาชนและป่าไม้อยู่ร่วมกันได้ตลอดไป แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังขาดความรู้ในระดับของการประยุกต์ใช้ประโยชน์

เมื่อวิเคราะห์ระดับความรู้ของประชาชนในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ พบว่าส่วนมากมีระดับความรู้ปานกลาง จากการศึกษาดังกล่าว สังเกตได้ว่าความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในประเด็นต่าง ๆ เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรับรู้ได้จากประสบการณ์ในการดำรงชีวิต และจากการทำมาหากินในธรรมชาติและสังคม และได้มาจากการโฆษณาเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้และแนวทางนโยบายของรัฐที่ได้กำหนดออกมา จึงทำให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นประโยชน์ในการกำหนดเนื้อหา การให้ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ เรื่องทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนในเขตป่าสงวน

เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรป่าไม้ของผู้นำและชาวบ้าน พบว่าผู้นำมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรป่าไม้มากกว่าชาวบ้าน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะสาเหตุที่ว่าผู้นำได้รับข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี ความรู้ต่าง ๆ จากภายนอกและสังคมมากกว่า ด้วยเหตุนี้ ผู้นำจึงมีความรู้มากกว่าชาวบ้าน

การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน พบว่า ผู้นำกับชาวบ้านมีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้อยู่ที่ระดับที่ดีมาก และผู้นำมีทัศนคติเชิงบวกมากกว่าชาวบ้านเล็กน้อย แต่ผู้นำและชาวบ้านมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน คือ ไปในทิศทางบวก หรือไปในทิศทางทัศนคติที่ดีกับทรัพยากรป่าไม้ มองเห็นคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ ผลประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ และมีความรู้ ทัศนคติที่ดี กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การศึกษาทัศนคติในประเด็นต่าง ๆ พบว่าผู้นำและชาวบ้านมีทัศนคติไม่แตกต่างกันเท่าไร เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ทัศนคติเกี่ยวกับผลประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และทัศนคติการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีทัศนคติใกล้เคียงกัน และล้วนแต่มีทัศนคติที่ดีมากเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ นั้นแสดงว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดี พร้อมแล้วที่จะร่วมมือปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎระเบียบ กฎหมาย หรือแนวทางนโยบายของรัฐบาล ในการฟื้นฟูบูรณะ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4.3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

การศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีเพียง 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน กล่าวคือ ระดับการศึกษาและโลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ กับระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และการนิยามความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์ กับ ทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ดีกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษา เพราะว่าผู้ได้รับการศึกษา ได้มีการอบรมในโรงเรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ในสังคมและธรรมชาติ ให้รู้ประโยชน์และความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ ให้รู้จักทรัพยากรป่าไม้แต่เป็นเด็ก ๆ เป็นต้นมา

2) โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีโลกทัศน์แบบนิเวศน์สำนึกจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อทรัพยากรป่าไม้ นิเวศสำนึกของโลกและมนุษย์แบบองค์รวม มนุษย์และธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก มนุษย์เป็นส่วนย่อยของโลกธรรมชาติที่อิงอาศัยกัน ไม่ใช่ที่จะมีแต่การทำลายความสมดุลของโลกธรรมชาติเท่านั้น มนุษย์ต้องมีสำนึกของความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยรวม และการให้คุณค่าความสำคัญของโลกธรรมชาติอีกด้วย จากการดำรงชีวิตตัวจริงระหว่างประชาชนกับทรัพยากรป่าไม้ พบว่า พื้นที่ใดมีการตัดไม้ทำลายป่ามาก ทำให้ความสมดุลทางธรรมชาติสูญหายไป เช่น ขาดความชุ่มชื้น ไม่มีน้ำไหลเหมือนเดิม ดินแห้งแล้ง และเมื่อฝนตกลงมาดินถูกกัดเซาะทำให้มีหินดานเกิดขึ้น และดินเค็มน้ำเค็มเกิดขึ้น สัตว์ต่าง ๆ สูญหายไปตาม ๆ กัน ระบบนิเวศป่าไม้ถูกทำลายไปอย่างที่จะฟื้นคืนมาได้ตามสภาพเดิม ตรงกันข้ามถ้าพื้นที่เขตใดที่ยังมีทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ต้นไม้ใหญ่ยังมีมาก ทำให้อากาศสดชื่นหนาวเย็น ห้วยน้ำลำธารมีน้ำไหลใสเย็น มีปูปลาช่อนลอยไปมา เมล็ดไม้นานาชนิดมีไปทั่วตามภูเขา มีนก สัตว์ป่าต่าง ๆ มากมาย พืชผักนานาชนิดเกิดมาตามธรรมชาติ ทำให้นิเวศวิทยาป่าไม้อุดมสมบูรณ์อย่างมีชีวิตชีวา

3) การนิยามความสำคัญของทรัพยากร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่นิยามความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้มีทัศนคติเชิงบวกต่อทรัพยากรป่าไม้ กล่าวคือ ประชาชนที่เห็นว่าทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญสำหรับเขา เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อทรัพยากรป่าไม้ เพราะคนเรามีความสามารถที่จะคิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาทันทีทันใดได้เมื่อบุคคลรับรู้และนิยามสถานการณ์สำหรับตนเอง แล้วก็จะกลายเป็นความรู้สึก ทัศนคติ และแบบแผนปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งนั้นต่อไปในอนาคต การนิยามความสำคัญของทรัพยากร ประชาชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ในการดำรงชีวิต ทรัพยากรมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของเขาตั้งแต่เกิดจนถึงวันตาย ประชาชนในเขตชนบทถ้าขาดทรัพยากรไปแล้ว ชีวิตของเขาไม่อยู่รอดต่อไปได้ เพราะเขาต้องอาศัยทรัพยากร ดิน น้ำ ที่อุดมสมบูรณ์ อากาศชุ่มเย็น การสร้างบ้านเรือน และการทำมาหากินชีวิตประจำวันของเขา ดังนั้น เขาจะต้องปรับตัว สร้างทัศนคติใหม่ขึ้น คือ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรให้พอเหมาะ และ

4.3.3 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

1) อายุ จากการศึกษาพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ น่าจะเนื่องมาจากลักษณะของชุมชนในหมู่บ้านส่วนมาก ทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ สวน ผู้ที่ไม่มีเนื้อที่นาก็ค้าขายของชำต่าง ๆ ดังนั้น ประชาชนในแต่ละช่วงอายุ มีความรู้และทัศนคติใกล้เคียงกัน โอกาสที่ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากภายนอกคล้ายคลึงกัน เพราะว่าคนในหมู่บ้านไม่ว่าในช่วงอายุใดล้วนมีประสบการณ์และวิถีชีวิตคล้ายคลึงกัน ทำงานการผลิตตามฤดูกาล ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัวและในหมู่บ้านของตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลทำให้อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

2) เพศ จากการศึกษาพบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากเพศหญิง ชาย ในปัจจุบันในหมู่บ้านไม่มีความแตกต่างกันเท่าไร วิถีชีวิตมีความใกล้เคียงกัน แม้ในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์กับทรัพยากรป่าไม้ เพศชายและหญิงก็จะอยู่เคียงข้างกันเสมอ เพศชายกระทำเรื่องใดเกี่ยวกับป่าไม้ เพศหญิงก็มีส่วนร่วมด้วย เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน หรือการหาอาหาร หาของป่า เพศชายมีพฤติกรรมอย่างไร เพศหญิงก็ทำได้เช่นกัน นอกจากกรณีที่เป็นการทำงานหนักเกินความสามารถ เช่น ตัดต้นไม้ใหญ่ เลื่อยไม้ ก็จะเป็นแรงงานเพศชายเป็นผู้ทำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผลทำให้เพศชายและเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

3) สถานภาพในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติ อธิบายได้ว่า ในสมัยก่อนหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้นำหลักสำคัญของครอบครัว มีบทบาทมากในครอบครัว และก็มีโอกาสมีความรู้สิ่งต่าง ๆ มากกว่าคนในครอบครัว แต่ในปัจจุบันสภาพทางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้บทบาท ความสำคัญของหัวหน้าครอบครัวเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีโอกาสได้รับความรู้เท่าเทียมกัน ดังนั้นสถานภาพหัวหน้าครอบครัวและสมาชิกครอบครัว จึงไม่แตกต่างกันในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน จึงสรุปได้ว่า สถานภาพในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

4) สถานภาพทางสังคม จากการศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน จากการศึกษาลักษณะของ

สุจริต ชี้นำพาประชาชนในหมู่บ้านไปในทางที่ถูกต้อง และให้ประชาชนดำรงชีวิต ทำมาหากิน และพัฒนา แบบมีความสุขสงบปกติ นอกจากนั้นผู้นำไม่มีความแตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ฐานะเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร ลักษณะการปฏิบัติงาน ชุมชนในหมู่บ้าน ผู้นำกรรมการหมู่บ้าน สมาคมชาวหนุ่ม สมาคมแม่หญิง ได้รับข้อมูล ข่าวสาร หรือมีมติคำสั่งจากข้างบน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำก็จะได้เผยแพร่ให้ชาวบ้านทราบทั่วถึงกันพร้อมกับ ปฏิบัติ ลักษณะดังกล่าวซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้นำกับชาวบ้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

5) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จากการศึกษาพบว่า การดำรงชีวิตทำมาหากิน ทำไร่ ทำนา เหมือนกับประชาชนทั่วไป ไม่แตกต่างกันอะไรมากนัก การเป็นสมาชิกกลุ่มเพียง เสริมรายได้เล็กน้อยในครอบครัวเท่านั้น ดังนั้นการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

6) ความยึดมั่นในศาสนา จากการศึกษาพบว่า ความยึดมั่นในศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน เพราะว่าประชาชนที่มีความรู้ และทัศนคติสูง มีความยึดมั่นทางศาสนาเล็กน้อยใกล้เคียงกัน อาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนยังขาดการเชื่อมโยงหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับระบบนิเวศ

7) รายได้ จากการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน เพราะว่าการดำรงชีวิตและทำมาหากินของประชาชนไม่แตกต่างกัน มีอาชีพเหมือนกัน อาทิเช่น การทำไร่ ทำนา ทำสวน หาอาหารตามธรรมชาติ เป็นผักป่า หน่อไม้ ปู ปลา ตามธรรมชาติหรือปลูกและเลี้ยงเอง ผู้ที่มีรายได้สูงกว่าเล็กน้อยก็จะมีทั้งรถ เติมน้ำมัน รถสองแถว การไปมาคมนาคนขนส่ง รายได้จะเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย ถึงอย่างไรก็ตาม ก็จะได้รับข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน รายได้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

8) การพึ่งพิงป่าระดับครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากว่าระดับการพึ่งพิงป่าของประชาชนระดับครัวเรือน คล้ายคลึงกัน เช่นว่า แต่ละครัวเรือนก็ตัดไม้มาสร้างบ้านเรือน ทำรั้ว ทำสวน หาของป่า เป็นต้น หาเห็ด ผักป่า หน่อไม้ กอขี้ผึ้ง ตามฤดูกาลของธรรมชาติ หาฟืน ยารักษาโรค ตามประเพณีที่ ปู่ ย่า ตา ยาย เคยทำมาแต่ดั้งเดิม ดังนั้น อาจกล่าวว่า การพึ่งพิงป่าระดับครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

มาจากการที่ชุมชนที่ศึกษามีความสัมพันธ์ระดับชุมชนเหนียวแน่น มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคนในชุมชน ดังนั้น ครอบครัวจึงไม่มีอิทธิพลมากนัก ดังนั้น การได้รับการอบรมของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

10) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ก็เพราะว่าประชาชนอยู่ในแต่ละหมู่บ้านได้รับข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน หมู่บ้านที่ศึกษาเป็นเขตชนบทห่างจากตัวเมือง ไม่มีกระแสไฟฟ้าไปถึง การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีการรับข้อมูลข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุมีบ้างเล็กน้อย ส่วนมากจะเป็นการได้รับข้อมูลข่าวสารจากส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้านที่ศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน มีข้อมูลข่าวสารเรื่องอะไร ใครมีประสบการณ์เรื่องใด ทุกคนจะทราบรับรู้ทั่วถึงและคล้ายคลึงกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเสมอ อาจสรุปได้ว่าข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน พบว่า ประชาชนมีความรู้ความจำ และความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ดีพอควร แต่ยังขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านทฤษฎี แต่การปฏิบัติไม่มีวิชาการ เทคนิค หรือเทคโนโลยีมาช่วยขาดระบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ นี่เป็นปัญหาสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน อาทิ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกชุมชน และสหพันธ์แม่หญิงลาว เพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยมีความรู้การปฏิบัติตัวจริง ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ส่วนมากก็จะเป็นส่วนราชการ หรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้เป็นผู้ให้ความรู้และทำร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน

ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ประชาชนในเขตป่าสงวน พบว่า ประชาชนมีทัศนคติดีพอควร แต่ทัศนคติเหล่านั้นเป็นเพียงความรู้สึกนึกคิด ความโน้มเอียงตามสถานการณ์เท่านั้น แต่สิ่งสำคัญ ประชาชนที่มีทัศนคติสูงสมควรอยู่แล้วนั้นต้องเกิดออกนอกผลจริง และพร้อมที่จะกระทำในการใช้ประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ต้องแสดงออกตัวจริงพื้นที่ป่าไม้เหล่านั้น เพื่อความอุดมสมบูรณ์ขึ้นเรื่อย ๆ

จากการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ประชาชน มีความจำเป็นจะต้องให้ความรู้และสร้างทัศนคติใหม่ให้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ในวัดและโรงเรียน สร้างเด็กให้มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ให้

ของมนุษย์เรา การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนควรใช้ทุกรูปแบบ นอกจากโฆษณาเผยแพร่ของราชการแล้ว ควรใช้สื่อ โปสเตอร์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ วิดีโอ การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยที่เจริญแล้ว หรือตลอดถึงศิลปะ วรรณคดี กลอน ร้องรำต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การศึกษาสภาพของการให้ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนพบว่ายังมีปัญหอยู่มาก เพราะส่วนมากจะเป็นส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ป่าไม้เท่านั้น ส่วนสื่อต่าง ๆ มีข้อจำกัดมากเพราะว่า การพัฒนาอยู่เขตที่ศึกษายังไม่ได้เท่าที่ควร การคมนาคมยังพบข้อยุ่งยาก ระบบไฟฟ้ายังไม่ถึง การดำรงชีวิตของประชาชน ประเพณีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนถูกจำกัด ผลสะท้อนถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่เต็มที่ ฉะนั้นลำดับต่อไปต้องใช้ทุกรูปแบบที่เป็นประโยชน์และประสิทธิภาพ ไม่ใช่ใช้รูปแบบใดหนึ่งเท่านั้น